

Code du Travail

Kodeks pracy

Tłumaczenie

Magdalena Zinserling

Weryfikacja językowa

Christine Baudoin

Konsultacje prawne

Olga Kozuszkó-Pawełas

Christine Baudoin

Witold Kunert

Tomasz Sanak

KKS LEGAL

LmtAvocats

Code du Travail

Kodeks pracy

Tłumaczenie

Magdalena Zinserling

Weryfikacja językowa

Christine Baudoin

Konsultacje prawne

Olga Kożuszek-Paweł

Christine Baudoin

Witold Kunert

Tomasz Sanak

Code du Travail

Kodeks pracy

WYDAWNICTWO C.H. BECK
WARSZAWA 2012

Code du travail et Loi sur les modalités particulières de rupture des relations de travail pour motifs non inhérents aux salariés

Kodeks pracy oraz Ustawa o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników

Stan prawny: kwiecień 2012 / Version en vigueur en avril 2012

Ochrona praw autorskich: tłumaczenia tekstów ustawowych, jak również ich opracowania w ujednoliconej wersji, są chronione krajowym i międzynarodowym prawem autorskim. Ochrona ta dotyczy również pochodzących od Wydawnictwa tytułów artykułów, a także przypisów oraz opracowania redakcyjnego.

Protection des droits d'auteur : les traductions des textes de loi ainsi que la rédaction de leur version consolidée sont protégées par le droit d'auteur national et international. Cette protection s'applique également aux titres des articles qui proviennent de l'éditeur et à ses travaux de rédaction.

Wydawca: Anna Wiczorek

Korekta: Agnieszka Sielczak

Projekt okładki: Maryna Wiśniewska

Projekt layoutu: Jacek Bociąg, Editio

© Wydawnictwo C.H. Beck 2012

Wydawnictwo C.H. Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: PanDawer

Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN: 978-83-255-4019-7

ISBN e-book: 978-83-2554020-3

Spis treści

Wstęp	VI
Introduction	VII
Kodeks pracy z dnia 26 czerwca 1974 r. (Dz.U. Nr 24, poz. 141) tekst jednolity z dnia 23 grudnia 1997 r. (Dz.U. 1998, Nr 21, poz. 94)	2
Code du travail du 26 juin 1974 (publié au Journal des Lois no 24, texte 141) Version consolidée du 23 décembre 1997 (publiée au Journal des Lois no 21 de 1998, texte 94)	3
Ustawa o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników z dnia 13 marca 2003 r. (Dz.U. Nr 90, poz. 844)	326
Loi sur les modalités particulières de rupture des relations de travail pour motifs non inhérents aux salariés du 13 mars 2003 (publiée au Journal des Lois no 90, texte 844)	327

Wstęp

Pracownicy stanowią filar każdego przedsiębiorstwa. Świadomość ta zarówno u pracodawców jak i pracowników zaczęła się kształtować wraz z nadejściem rewolucji przemysłowej. Pierwsze zasady dotyczące stosunków pracy pojawiły się w ramach prawa administracyjnego i cywilnego. Miały na celu ochronę pracowników wobec twardych zasad ekonomii, jakimi kierują się przedsiębiorstwa. Jednak jako samodzielna gałąź prawa, prawo pracy wyodrębnione zostało dopiero po pierwszej wojnie światowej, co pozwala je zaliczyć do jednej z młodszych gałęzi prawa. Prawo pracy jest też jedną z najbardziej rozbudowanych dziedzin prawa. Jego źródłem w Polsce jest nie tylko Kodeks pracy ale też ustawy szczegółowe dotyczące m.in. kwestii zwolnień grupowych, związków zawodowych, sporów zbiorowych, ustawy dotyczące pracowników służby publicznej. Ogromna jest też liczba aktów wykonawczych a także opartych na ustawach porozumień zbiorowych. Źródłem prawa pracy są też umowy międzynarodowe i akty wydawane przez organizacje prawa pracy (np. Międzynarodową Organizację Pracy).

Prawo pracy od lat podlega wielu przemianom, mającym na celu bieżące dostosowywanie go do realiów rynku. W Polsce najważniejszym aktem prawnym regulującym stosunki prawa pracy jest Kodeks pracy z 26 czerwca 1974 r., wielokrotnie nowelizowany. Nowelizacje wymuszane były przez zmiany ustrojowe, liberalizację rynku pracy, przystąpienie Polski do Unii Europejskiej i otwarcie rynków Państw Unii dla polskich pracowników i odwrotnie, niepokojące analizy demograficzne, zmiany w modelu rodziny. Również kryzys gospodarczy w ostatnich latach wymusił zmiany w postaci uelastycznienia pewnych aspektów prawa pracy.

Częste nowelizacje zmuszają pracodawców do bieżącego śledzenia i uaktualniania wiedzy w zakresie prawa pracy i wprowadzania ich w życie w przedsiębiorstwie w ustawowych terminach (np. zmiany w zakresie czasu pracy, procedur dotyczących mobbingu, uprawnień rodzicielskich, zmian

Introduction

Les salariés sont le pilier de chaque entreprise. Les employeurs, comme les employés, ont commencé à en prendre conscience dès la révolution industrielle. Les premiers principes régissant les relations du travail sont apparus dans le droit administratif et civil. Ils visaient à protéger les salariés contre les règles économiques dures appliquées par les entreprises. Ce n'est qu'après la Première Guerre Mondiale, que le droit du travail a été identifié comme branche autonome du droit, ce qui en fait l'une des branches les plus modernes du droit. Le droit du travail est également l'une des branches les plus développées du droit. En Pologne, ses sources se trouvent non seulement dans le Code du Travail, mais également dans des lois spécifiques concernant notamment le licenciement collectif, les syndicats, les litiges collectifs. Il existe également des lois propres aux employés du service public et de manière plus générale, nombre d'actes exécutoires et de conventions collectives spécifiques. Les conventions internationales et les normes publiées par les organisations du travail (telles que l'Organisation Internationale du Travail) constituent de même une source du droit du travail.

Depuis des années, le droit du travail suit les évolutions visant à l'adapter à la réalité du marché. En Pologne, la norme légale la plus importante régissant les relations salariées est le Code du Travail du 26 juin 1974, objet de plusieurs amendements imposés par les changements de régime politique, par la libéralisation du marché du travail, par l'adhésion de la Pologne à l'Union Européenne et l'ouverture des marchés du travail dans l'Union Européenne pour les travailleurs polonais, ainsi que par les analyses démographiques inquiétantes, par les changements du modèle de la famille. La crise économique des dernières années a également contraint à quelques changements consistant, notamment à assouplir certains aspects du droit du travail.

Les amendements fréquents s'imposent aux employeurs qui doivent mettre à jour leurs connaissances en matière de droit du travail et les ap-

dotyczących ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych jakie ściśle wiążą się z prawem pracy). Pracodawcy muszą mieć także na uwadze, że przestrzeganie przepisów prawa pracy podlega regularnym kontrolom ze strony Państwowej Inspekcji Pracy i w razie stwierdzenia nieprawidłowości kontrola może wiązać się z negatywnymi konsekwencjami dla przedsiębiorstwa jak i dla osób nim kierujących.

Nasze dotychczasowe doświadczenie przy obsłudze podmiotów zagranicznych prowadzących działalność w Polsce, w szczególności podmiotów z regionów francuskojęzycznych (w zakresie bieżących spraw pracowniczych, jak i audytów mających na celu weryfikację przestrzegania prawa pracy) pozwala nam stwierdzić, że prawo pracy implementuje przepisy Unii Europejskiej, nadal pozostaje wiele obszarów prawa pracy, jakie wymagają dokładnej znajomości krajowych przepisów. Niektóre instytucje znane w prawie polskim nie znajdują swojego odpowiednika w prawie francuskim i vice-versa. Potwierdza to również nasza współpraca z kolegami z francuskiej kancelarii prawnej Lmt Avocats i z którymi wspólnie podjęliśmy się nietatwego zadania, jakim jest tłumaczenie polskiego Kodeksu pracy oraz Ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników na język francuski. Dokonaliśmy tego z chęci umożliwienia inwestorom francuskim w Polsce zaznajomienie się z polskim prawem pracy. Jesteśmy przekonani, że znajomość krajowych przepisów prawa pracy przyczynia się do bardziej efektywnego zarządzania personelem, optymalizacji kosztów pracowniczych a także ułatwia relacje z pracownikami na każdym etapie zatrudnienia. Naszym życzeniem jest również, aby niniejsze tłumaczenie posłużyło także wielu pracownikom francuskojęzycznym świadczącym pracę w Polsce, likwidując barierę językową w ich dialogu z pracodawcami.

Olga Kozuszkó-Pawełas

Warszawa, wrzesień 2012

plier dans les délais légaux (par exemple les amendements concernant la durée du travail, les procédures anti-harcèlement, les droits parentaux, ainsi que les amendements portant sur les assurances sociales et médicales, strictement liées au droit du travail). Les employeurs doivent également retenir que le respect du droit du travail est régulièrement contrôlé par les fonctionnaires de l'Inspection Nationale du Travail, ce qui, en cas de constatation d'irrégularités, peut entraîner des conséquences négatives pour l'entreprise et pour ses dirigeants.

Notre expérience de conseil aux sociétés étrangères, notamment francophones, exerçant une activité en Pologne (en matière de problématiques sociales récurrentes pouvant être identifiées à l'occasion d'audits sociaux visant à contrôler le respect du droit du travail) nous amène à constater qu'en dépit du fait que le droit du travail transpose les dispositions européennes, nombreux sont ses domaines qui requièrent la connaissance approfondie des dispositions nationales spécifiques.

Ainsi, certaines dispositions du droit polonais n'ont pas leur équivalent dans le droit français et réciproquement. Cela s'est confirmé à l'occasion de notre collaboration avec nos confrères du cabinet français Lmt Avocats avec qui nous nous sommes lancés dans une entreprise non évidente à savoir la traduction en français du Code du Travail et de la Loi sur les modalités particulières de rupture des relations de travail pour motifs non inhérents aux salariés. Nous l'avons fait avec la volonté de faciliter l'appréhension du droit du travail polonais pour les investisseurs français en Pologne. Nous sommes persuadés en effet que la connaissance des dispositions du droit de travail local contribue à une gestion plus efficace du personnel, à l'optimisation des charges salariales et facilite les rapports avec les salariés à chaque étape des relations contractuelles. Nous souhaitons également que la présente traduction serve à de nombreux salariés francophones travaillant en Pologne, pour supprimer la barrière linguistique dans leur dialogue avec les employeurs.

Olga Kozuszko-Pawełas

Varsovie, septembre 2012

Kodeks pracy

z dnia 26 czerwca 1974 r. (Dz.U. Nr 24, poz. 141)
tekst jednolity z dnia 23 grudnia 1997 r.
(Dz.U. 1998, Nr 21, poz. 94)

Code du travail

du 26 juin 1974 (publié au Journal des Lois no 24, texte 141)
Version consolidée du 23 décembre 1997
(publiée au Journal des Lois no 21 de 1998, texte 94)

Kodeks pracy

z dnia 26 czerwca 1974 r. (Dz.U. Nr 24, poz. 141)
tekst jednolity z dnia 23 grudnia 1997 r. (Dz.U. 1998, Nr 21, poz. 94)

Spis treści

Preambuła (<i>skreślony</i>)	
Dział pierwszy. Przepisy ogólne	1–21
Rozdział I. Przepisy wstępne	1–9 ¹
Rozdział II. Podstawowe zasady prawa pracy.....	10–18 ³
Rozdział IIa. Równe traktowanie w zatrudnieniu.....	18 ^{3a} –18 ^{3c}
Rozdział IIb. Nadzór i kontrola przestrzegania prawa pracy.....	18 ⁴ –18 ⁵
Rozdział III. (<i>skreślony</i>)	19–21
Dział drugi. Stosunek pracy	22–77
Rozdział I. Przepisy ogólne	22–24
Rozdział II. Umowa o pracę	25–67
Oddział 1. Zawarcie umowy o pracę	25–29 ²
Oddział 2. Przepisy ogólne o rozwiązaniu umowy o pracę	30–31
Oddział 3. Rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem.....	32–43
Oddział 4. Uprawnienia pracownika w razie nieuzasadnionego lub niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę przez pracodawcę	44–51
Oddział 5. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia.....	52–55
Oddział 6. Uprawnienia pracownika w razie niezgodnego z prawem rozwiązania przez pracodawcę umowy o pracę bez wypowiedzenia.....	56–61

Code du travail

du 26 juin 1974 (publié au Journal des Lois no 24, texte 141)

Version consolidée du 23 décembre 1997

(publiée au Journal des Lois no 21 de 1998, texte 94)

Table des matières

Préambule (<i>radié</i>)	
Titre premier. Dispositions générales	1–21
Chapitre I. Dispositions préliminaires.....	1–9 ¹
Chapitre II. Principes fondamentaux du droit du travail ...	10–18 ³
Chapitre IIa. Egalité de traitement dans l'emploi.....	18 ^{3a} –18 ^{3c}
Chapitre IIb. Surveillance et contrôle du respect du droit du travail.....	18 ⁴ –18 ⁵
Chapitre III. (<i>radié</i>).....	19–21
Titre deuxième. Relation de travail	22–77
Chapitre I. Dispositions générales	22–24
Chapitre II. Contrat de travail.....	25–67
Section 1. Conclusion d'un contrat de travail.....	25–29 ²
Section 2. Dispositions générales concernant la rupture du contrat de travail	30–31
Section 3. Résiliation du contrat de travail avec préavis (dénonciation).....	32–43
Section 4. Droits du salarié en cas de dénonciation du contrat de travail injustifiée ou illégal par l'employeur	44–51
Section 5. Résiliation du contrat de travail sans préavis.....	52–55
Section 6. Droits du salarié en cas de résiliation illégal d'un contrat de travail sans préavis.....	56–61

Oddział 6a. Uprawnienia pracodawcy w razie nieuzasadnionego rozwiązania przez pracownika umowy o pracę bez wypowiedzenia	61 ¹ –62
Oddział 7. Wygaśnięcie umowy o pracę	63–67
Rozdział IIIa. Warunki zatrudnienia pracowników skierowanych do pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z państwa będącego członkiem Unii Europejskiej	67 ¹ –67 ⁴
Rozdział IIIb. Zatrudnianie pracowników w formie telepracy	67 ⁵ –67 ¹⁷
Rozdział III. Stosunek pracy na podstawie powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę	68–77
Oddział 1. Stosunek pracy na podstawie powołania	68–72
Oddział 2. Stosunek pracy na podstawie wyboru ...	73–75
Oddział 3. Stosunek pracy na podstawie mianowania	76
Oddział 4. Stosunek pracy na podstawie spółdzielczej umowy o pracę	77
Dział trzeci. Wynagrodzenie za pracę i inne świadczenia....	77 ¹ –93
Rozdział I. Ustalanie wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń związanych z pracą	77 ¹ –77 ⁵
Rozdział Ia. Wynagrodzenie za pracę	78–83
Rozdział II. Ochrona wynagrodzenia za pracę	84–91
Rozdział III. Świadczenia przysługujące w okresie czasowej niezdolności do pracy	92
Rozdział IIIa. Odprawa rentowa lub emerytalna	92 ¹
Rozdział IV. Odprawa pośmiertna	93
Dział czwarty. Obowiązki pracodawcy i pracownika	94–113 ¹
Rozdział I. Obowiązki pracodawcy	94–99
Rozdział II. Obowiązki pracownika	100–101
Rozdział IIa. Zakaz konkurencji	101 ¹ –101 ⁴
Rozdział III. Kwalifikacje zawodowe pracowników	102–103 ⁶
Rozdział IV. Regulamin pracy	104–104 ⁴
Rozdział V. Nagrody i wyróżnienia	105–107
Rozdział VI. Odpowiedzialność porządkowa pracowników	108–113 ¹

Section 6a. Droits de l'employeur en cas de résiliation du contrat de travail sans préavis, non justifiée, par le salarié	61 ¹ -62
Section 7. Expiration du contrat de travail.....	63-67
Chapitre IIa. Conditions d'emploi des travailleurs en provenance d'un Etat membre de l'Union Européenne et délégués au travail sur le territoire de la République de Pologne	67 ¹ -67 ⁴
Chapitre IIb. Embauche des salariés pour télétravail	67 ⁵ -67 ¹⁷
Chapitre III. Relation de travail fondée sur nomination, élection, désignation et contrat coopératif de travail.....	68-77
Section 1. Relation de travail en vertu de nomination	68-72
Section 2. Relation de travail en vertu d'élection...	73-75
Section 3. Relation de travail en vertu de désignation	76
Section 4. Relation de travail en vertu de contrat coopératif de travail	77
Titre troisième. Rétribution du travail et autres prestations	77 ¹ -93
Chapitre I. Détermination de la rétribution du travail et des autres prestations liées à l'emploi	77 ¹ -77 ⁵
Chapitre Ia. Rémunération.....	78-83
Chapitre II. Protection de la rémunération du travail	84-91
Chapitre III. Paiements dus pour la durée d'incapacité provisoire au travail.....	92
Chapitre IIIa. Indemnité de rupture pour motif d'invalidité et indemnité de départ à la retraite	92 ¹
Chapitre IV. Indemnité de décès.....	93
Titre quatrième. Devoirs de l'employeur et du salarié.....	94-113 ¹
Chapitre I. Devoirs de l'employeur	94-99
Chapitre II. Devoirs du salarié	100-101
Chapitre IIa. Interdiction de concurrence	101 ¹ -101 ⁴
Chapitre III. Compétences professionnelles des salariés ...	102-103 ⁶
Chapitre IV. Règlement du travail	104-104 ⁴
Chapitre V. Récompenses et distinctions	105-107
Chapitre VI. Responsabilité réglementaire des salariés	108-113 ¹

Dział piąty. Odpowiedzialność materialna pracowników.....	114–127
Rozdział I. Odpowiedzialność pracownika za szkodę wyrządzoną pracodawcy.....	114–123
Rozdział II. Odpowiedzialność za mienie powierzone pracownikowi	124–127
Dział szósty. Czas pracy.....	128–151 ¹²
Rozdział I. Przepisy ogólne.....	128
Rozdział II. Normy i ogólny wymiar czasu pracy.....	129–131
Rozdział III. Okresy odpoczynku	132–134
Rozdział IV. Systemy i rozkłady czasu pracy.....	135–150
Rozdział V. Praca w godzinach nadliczbowych	151–151 ⁶
Rozdział VI. Praca w porze nocnej.....	151 ⁷ –151 ⁸
Rozdział VII. Praca w niedziele i święta.....	151 ⁹ –151 ¹²
Dział siódmy. Urlopy pracownicze	152–175
Rozdział I. Urlopy wypoczynkowe.....	152–173
Rozdział II. Urlopy bezpłatne	174–175
Dział ósmy. Uprawnienia pracowników związane z rodzicielstwem.....	176–189 ¹
Dział dziewiąty. Zatrudnianie młodocianych	190–206
Rozdział I. Przepisy ogólne	190–193
Rozdział II. Zawieranie i rozwiązywanie umów o pracę w celu przygotowania zawodowego.....	194–196
Rozdział III. Dokształcanie	197–200
Rozdział IIIa. Zatrudnianie młodocianych w innym celu niż przygotowanie zawodowe	200 ¹ –200 ²
Rozdział IV. Szczególna ochrona zdrowia	201–204
Rozdział V. Urlopy wypoczynkowe	205
Rozdział VI. Rzemieślnicze przygotowanie zawodowe	206
Dział dziesiąty. Bezpieczeństwo i higiena pracy	207–237 ¹⁵
Rozdział I. Podstawowe obowiązki pracodawcy	207–209 ³
Rozdział II. Prawa i obowiązki pracownika	210–212
Rozdział III. Obiekty budowlane i pomieszczenia pracy ...	213–214
Rozdział IV. Maszyny i inne urządzenia techniczne	215–219
Rozdział V. Czynniki oraz procesy pracy stwarzające szczególnie zagrożenie dla zdrowia lub życia	220–225
Rozdział VI. Profilaktyczna ochrona zdrowia	226–233

Table des matières

Titre cinquième. Responsabilité matérielle des salariés	114–127
Chapitre I. Responsabilité du salarié du préjudice causé à l'employeur	114–123
Chapitre II. Responsabilité des biens confiés au salarié ...	124–127
Titre sixième. Durée du travail	128–151 ¹²
Chapitre I. Dispositions générales	128
Chapitre II. Normes et quantum général du temps de travail	129–131
Chapitre III. Période de repos	132–134
Chapitre IV. Systèmes et aménagement des horaires	135–150
Chapitre V. Heures supplémentaires	151–151 ⁶
Chapitre VI. Travail de nuit	151 ⁷ –151 ⁸
Chapitre VII. Travail le dimanche et les jours fériés	151 ⁹ –151 ¹²
Titre septième. Congés	152–175
Chapitre I. Congés légaux	152–173
Chapitre II. Congés non rémunérés	174–175
Titre huitième. Droits des salariés liés à leur parentalité	176–189 ¹
Titre neuvième. Emploi des mineurs	190–206
Chapitre I. Dispositions générales	190–193
Chapitre II. Conclusion et résiliation des contrats de travail en vue de formation au métier	194–196
Chapitre III. Formation	197–200
Chapitre IIIa. Emploi des mineurs dans un autre but que la formation au métier	200 ¹ –200 ²
Chapitre IV. Protection particulière de la santé	201–204
Chapitre V. Congés légaux	205
Chapitre VI. Formation aux métiers artisanaux	206
Titre dixième. Sécurité et hygiène au travail	207–237 ¹⁵
Chapitre I. Obligations fondamentales de l'employeur ...	207–209 ³
Chapitre II. Droits et obligations du salarié	210–212
Chapitre III. Bâtiments et locaux – lieux de travail	213–214
Chapitre IV. Machines et matériel technique	215–219
Chapitre V. Facteurs et processus du travail constituant un danger particulier pour la santé ou pour la vie	220–225
Chapitre VI. Surveillance médicale préventive	226–233

Rozdział VII. Wypadki przy pracy i choroby zawodowe ...	234–237 ¹
Rozdział VIII. Szkolenie	237 ² –237 ⁵
Rozdział IX. Środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze	237 ⁶ –237 ¹⁰
Rozdział X. Służba bezpieczeństwa i higieny pracy	237 ¹¹
Rozdział XI. Konsultacje w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz komisja bezpieczeństwa i higieny pracy	237 ^{11a} –237 ^{13a}
Rozdział XII. Obowiązki organów sprawujących nadzór nad przedsiębiorstwami lub innymi jednostkami organizacyjnymi państwowymi albo samorządowymi	237 ¹⁴
Rozdział XIII. Przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczące wykonywania prac w różnych gałęziach pracy	237 ¹⁵
Dział jedenasty. Układy zbiorowe pracy	238– 241 ³⁰
Rozdział I. Przepisy ogólne	238–241 ¹³
Rozdział II. Ponadzakładowy układ zbiorowy pracy	241 ¹⁴ –241 ²¹
Rozdział III. Zakładowy układ zbiorowy pracy	241 ²² –241 ³⁰
Dział dwunasty. Rozpatrywanie sporów o roszczenia ze stosunku pracy	242–280
Rozdział I. Przepisy ogólne	242–243
Rozdział II. Postępowanie pojednawcze	244–261
Rozdział III. Sądy pracy	262–280
Dział trzynasty. Odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko prawom pracownika	281–283
Rozdział II. (<i>skreślony</i>)	284–290 ¹
Dział czternasty. Przedawnienie roszczeń	291–295
Dział czternasty ^a . (<i>uchylony</i>)	295 ¹ –295 ²
Dział piętnasty. Przepisy końcowe	296–305